

administrative și judiciare, distribuirea către publicul larg a informațiilor privind modalitățile de contactare a mediatorilor și a organizațiilor care oferă servicii de mediere.

O altă obligație este de a încuraja practicienii în domeniul dreptului să își informeze clienții cu privire la posibilitatea recurgerii la mediere.

3. UNELE ASPECTE PRIVIND PROCEDURA MEDIERII.

Informațiile relevante în timpul medierii se bucură de confidențialitate?

Confidențialitatea în procesul de mediere este de esență acestui instrument, motiv pentru care prin art. 7, Directiva garantează protecția confidențialității medierii în cadrul tuturor procedurilor judiciare sau de arbitraj desfășurate ulterior. Cu anumite excepții expres prevăzute, nici mediatorii, nici cei implicați în procedura medierii nu pot fi obligați să aducă probe în cursul procedurilor menționate, privind informații rezultate din sau în legătură cu procesul de mediere.

Dacă recurg la mediere, se prescrie dreptul la acțiune?

În vederea încurajării părților de a recurge la mediere și pentru a asigura compatibilitatea medierii cu procedurile cu care se află în strânsă legătură, o statelor membre le revine obligația de a oferi părților care aleg medierea, garanția că nu vor fi ulterior împiedicate să inițieze o procedură judiciară sau arbitrală privind respectivul litigiu ca urmare a împlinirii unor termene de decădere sau deprescripție extinctive pe durata procesului de mediere.

Cu toate acestea, art. 8 din Directivă menționat mai sus nu afectează dispozițiile privind termenele de decădere și de prescripție din acordurile internaționale, astfel cum au fost puse în aplicare în statele membre, de exemplu în domeniul dreptului transporturilor.

Am obținut un acord de mediere într-un stat membru al Uniunii Europene. Cum pot beneficia de efectele sale într-un alt stat membru? Procedură.

Unul dintre principalele elemente de atractivitate a medierii îl reprezintă posibilitatea obținerii unui acord scris rezultat în urma medierii, care să dobândească caracter executoriu.

Ulterior, conținutul unui asemenea acord poate fi recunoscut și declarat executoriu în celelalte state membre în conformitate cu dreptul comunitar sau național aplicabil. Aceasta se poate realiza în temeiul Regulamentului „Bruxelles I” (nr. 44/2001) sau a Regulamentului „Bruxelles II bis” (nr. 2201/2003).

4. CONFLICTELE DE FAMILIE

O largă aplicabilitate a medierii transfrontaliere este în materia conflictelor de familie, mai cu seamă conflictele legate de răspunderea părintească.

Convenția de la Haga din 1980 privind aspectele civile ale răpirii internaționale de copii. Ce trebuie să știu dacă doresc să mă mut într-o altă țară împreună cu copilul meu?

Convenția de la Haga din 1980, în vigoare în toate statele membre ale Uniunii Europene, se aplică atunci când un minor sub 16 ani este deplasat din statul reședinței sale obișnuite într-un alt stat, ori este reținut în acest al doilea stat prin încălcarea drepturilor de care se bucură unul din titularii răspunderii părintești. De regulă, situația intervine între părinții unui copil ori între părinți și bunici, una din părți fiind cea care deplasează/reține ilicit un copil în alt loc decât cel al reședinței sale obișnuite.

Atunci când dreptul de încredințare este exercitat în comun de ambii părinți ai unui minor (conform legii statului pe teritoriul căruia aceștia își au reședința obișnuită), niciunul dintre cei doi nu va putea decide singur în privința schimbării reședinței copilului într-un alt stat, fiind nevoie, de regulă, de acordul expres al celuilalt părinte ori de aprobarea instanței de judecată competente.

În astfel de conflicte, medierea joacă un rol important. Prin acordul încheiat în urma medierii de părțile implicate evită producerea unor traume asupra copilului, ocazionate de procedura executării silite a unei eventuale hotărâri judecătorești. Avantajele medierii se evidențiază și prin faptul că, printr-un eventual acord de mediere pot fi soluționate mai multe aspecte legate de răspunderea părintească, în afara celor legate de înapoierea copilului la reședința obișnuită.

Vreau să beneficiaz de un drept de vizită a copilului meu care are reședința obișnuită într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

În cazul în care copilul se mută în mod legal dintr-un stat membru în altul și dobândește o nouă reședință obișnuită, neînțelegerile legate de exercitarea dreptului de vizită pot fi soluționate eficient pe calea medierii.

Procedura executării silite a unei hotărâri judecătorești își dovedește adeseori limitele, neasigurând exercitarea regulată a dreptului de vizită. În schimb, o soluționare amiabilă a neînțelegerilor existente, pe calea medierii, prezintă un caracter durabil.

Adrese Internet utile:

=www.just.ro;

=<http://ec.europa.eu/civiljustice/> (Rețeaua Judiciară Europeană în Materie Civilă Și Comercială);

=http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_ro.htm (Atlasul Judiciar European în Materie Civilă);

=www.cmediere.ro (Consiliul de mediere)

Project financed by the
EUROPEAN UNION, under the
CIVIL JUSTICE PROGRAMME

Ministry of Security and Justice

GHID INFORMATIV PRIVIND MEDIEREA TRANSFRONTALIERĂ ÎN CAUZELE CIVILE ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

Proiectul „Promovarea medierii în cauzele transfrontaliere în materie civilă”

Programul specific al Uniunii Europene “JUSTIȚIE CIVILĂ 2010”

Această publicație a fost elaborată cu sprijinul financiar al Programului Uniunii Europene “Justiție Civilă 2010”. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea unică a beneficiarului și nu poate reflecta în nici un caz opiniile Comisiei Europene

1. INTRODUCERE

Multitudinea de raporturi juridice născute datorită liberei circulații a persoanelor și mărfurilor în Uniunea Europeană a dus și la o creștere a litigiilor între persoane cu domiciliul în state membre diferite, cu alte cuvinte, ale litigiilor transfrontaliere.

Susținerea unui proces în alt stat membru decât cel de domiciliu poate fi descurajant, datorită cheltuielilor ridicate, a diferențelor lingvistice, a incertitudinii legate de recuperarea pretențiilor, etc. Pentru acest motiv, un prim pas pentru stingerea conflictului este încercarea de soluționare a acestuia pe cale amiabilă.

Un instrument eficace de soluționare pe cale amiabilă a conflictelor îl reprezintă medierea transfrontalieră, ca specie a medierii. Medierea, alături de alte mijloace asemănătoare, poate surmonta dezavantajele unui proces, enumerate mai sus. La aceasta se adaugă caracterul său expeditiv și adaptabilitatea procedurii la specificul conflictului (comercial, de familie etc.). Nu în ultimul rând, datorită specificului, medierea nu doar soluționează conflictul, ci îl stinge sau atenuează, încurajând părțile să respecte de bună voie acordurile rezultate din mediere și implicit să mențină relația dintre acestea.

Preocuparea privind legiferarea acestei proceduri la nivelul dreptului european își are începuturile în anul 1999. Aceasta se datorează dorinței de simplificare și îmbunătățirea accesului la justiție, dar și de întregire a cadrului legislativ privind litigiile transfrontaliere, în principal competența și executarea hotărârilor în statele membre, din care mai fac parte: Regulamentul „Bruxelles I” (nr. 44/2001), Regulamentul „Bruxelles II bis” (nr. 2201/2003), Somația europeană de plată (Regulamentul nr. 1896/2006), Titlul executoriu european (Regulamentul nr. 805/2004) și Procedura europeană cu privire la cererile cu valoare redusă (Regulamentul nr. 861/2007).

Astfel a luat ființă Directiva nr. 2008/52/CE Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 privind anumite aspecte ale medierii în materie civilă și comercială (Directiva medierii).

Potrivit art. 3 lit. a) din Directivă, „medierea înseamnă un proces structurat, indiferent cum este denumit sau cum se face referire la acesta, în care două sau mai multe părți într-un litigiu încearcă, din proprie inițiativă, să ajungă la un acord privind soluționarea litigiului dintre ele, cu asistența unui mediator. Acest proces poate fi inițiat de către părți, recomandat sau impus de instanță sau prevăzut de dreptul unui stat membru.”

2. DOMENIUL DE APLICARE AL DIRECTIVEI NR. 2008/52/CE APARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI DIN 21 MAI 2008 PRIVIND ANUMITE ASPECTE ALE MEDIERII ÎN MATERIE CIVILĂ ȘI COMERCIALĂ¹

Obiectivul declarat al Directivei este „facilitarea accesului la soluționarea alternativă a litigiilor și promovarea soluționării pe cale amiabilă a acestora prin încurajarea utilizării medierii și asigurarea unei relații echilibrate între mediere și procedurile judiciare.”

După materie, Directiva este aplicabilă unei palete largi de conflicte transfrontaliere, plinuindu-se peste întreaga materie civilă și comercială, cu excepția conflictelor ce privesc drepturi și obligații de care părțile nu pot dispune în conformitate cu legislația aplicabilă corespunzătoare². Cele mai frecvente litigii în care medierea transfrontalieră poate fi utilizată cu succes sunt cele privind conflictele de familie ori cele ivite între comercianți.

De asemenea, directiva nu se aplică negocierilor precontractuale și nici procedurilor cvasijudiciare, precum anumite sisteme de conciliere judiciară, sisteme de soluționare a plângerilor consumatorilor, arbitrajul și deciziile experților, sau procedurilor în cadrul cărora persoanele sau organele care conduc procedura emit o recomandare oficială, ce poate fi obligatorie sau nu, privind soluționarea litigiului.

După obiectul reglementării, Regulamentul cuprinde:

- Definiții;
- Reguli minime privind procedura medierii;
- Atribuțiile Comisiei Europene precum și ale autorităților statelor membre în privința popularizării medierii.

De ce domiciliu, respectiv reședință obișnuită și nu cetățenie? - pentru stabilirea caracterului transfrontalier al litigiului

În contextul mobilității sporite a persoanelor în cadrul Uniunii Europene, situațiile în care membrii unei familii nu sunt de aceeași naționalitate ori nu locuiesc în același stat membru nu mai reprezintă un caz excepțional. Din această cauză s-a stabilit drept criteriu pentru determinarea caracterului transfrontalier al litigiului existența domiciliului

sau reședinței obișnuite al uneia dintre părți într-un alt stat membru decât cel al oricărei alte părți. Criteriul intră în consonanță cu cel al altor Regulamente în materie, respectiv „Bruxelles I”³ și „Bruxelles II bis”.

Reședința obișnuită este o noțiune de fapt, ce va trebui dovedită de la caz la caz. Generic, ea ar putea reprezenta locul în care o persoană își petrece în mod normal activitatea zilnică, fără a ține seama de absențele temporare pentru vacanțe, vizite la prieteni și rude, tratamente medicale sau, în absența informațiilor, locul de reședință legal sau înregistrat

Ce este un litigiu transfrontalier?

Pentru a asigura securitatea juridică, directiva oferă criterii de determinare a caracterului transfrontalier al unui litigiu.

Potrivit art. 2 din Directivă, va fi considerat ca atare acela în care cel puțin una dintre părți își are domiciliul sau reședința obișnuită într-un alt stat membru decât cel al oricărei alte părți la data la care:

- a) părțile decid să recurgă la mediere după apariția litigiului;
- b) medierea este impusă de instanță;
- c) există o obligație de a recurge la mediere care reiese din dreptul național; sau
- d) o invitație este adresată părților, de către instanța sesizată cu un litigiu, de a recurge la mediere.

În egală măsură este socotit litigiu transfrontalier și cel în care procedurile judiciare sau arbitrale care au urmat medierii între părți sunt inițiate în alt stat membru decât cel în care părțile își au domiciliul sau reședința obișnuită la oricare din momentele indicate mai sus.

Vreau sa recurg la mediere. Cum găsesc un mediator?

Dacă părțile, din proprie inițiativă sau la invitația instanței pe rolul căreia se află procesul, consideră că litigiul poate fi soluționat pe cale amiabilă, se pot adresa unui mediator.

Mediator înseamnă, potrivit art. lit. b) din Directivă, „orice terț chemat să conducă procesul de mediere într-o manieră eficientă, imparțială și competentă, indiferent de denumirea sau de profesia terțului în statul membru respectiv și de modul în care terțul a fost numit sau i s-a solicitat să efectueze medierea.”

În baza Directivei, fiecărui stat membru îi revine sarcina de a încuraja, mai ales prin autoritățile

¹ În vigoare în toate statele membre ale Uniunii Europene, cu excepția Danemarcei.

² Directiva nu se aplică, în special, chestiunilor fiscale, vamale sau administrative și nici răspunderii statului pentru actele sau omisiunile sale în exercitarea autorității publice („acta iure imperii”).

³ Determinarea domiciliului are loc potrivit art. 59 și 60 din acest Regulament.